

Stand.tv

Meting 26: de achterban van de PVV

- FACTSHEET -

Amsterdam, 16 april 2009

drs. Frits Spangenberg

drs. Martijn Lampert

drs. Bram van der Lelij

De achterban van de PVV

Stand.tv

Onder de naam Stand.tv (voorheen: de Maatschappelijke Barometer) peilt Motivaction - in samenwerking met Netwerk - regelmatig de stand van het land.

Om trends te achterhalen in de tevredenheid van de bevolking over de eigen leefsituatie, de samenleving, diverse beleidsterreinen en het kabinet maken we sinds maart 2005 gebruik van een vaste set vragen.

Daarnaast maken we diepte-analyses van specifieke actuele onderwerpen. Deze keer maken we gebruik van een secundaire analyse van het uitgebreide Mentality-onderzoek van Motivaction van najaar 2008.

In deze 26^e meting besteden we aandacht aan de achterban van de PVV. Hieronder volgen een samenvatting, de belangrijkste onderzoeksresultaten, de onderzoeksverantwoording en een overzicht van de eerdere metingen.

Samenvatting

Naar de maatschappelijke achtergrondkenmerken en politieke opinies van de PVV-achterban is al vaker onderzoek gedaan. In dit onderzoek hebben we een analyse gemaakt van de wijze waarop de aanhangers van Geert Wilders in het leven staan. De analyse is gebaseerd op een representatief jaarlijks onderzoek naar waarden en leefstijlen van de Nederlandse bevolking.

Uit het onderzoek komt de aanhang van de PVV naar voren als een eigengereide groep, die ontevreden is over de wereld en even tevreden als anderen over de eigen leefsituatie. Men heeft minder vertrouwen in de samenleving en de overheid, trekt zich relatief weinig aan van oordelen van anderen, neigt ernaar anderen te bekritisieren en focust vooral op de eigen leefwereld. Hierin is minder ruimte voor empathie, kwetsbaarheid, milieubewustzijn en spiritualiteit. De buitenwereld lijkt overwegend op afstand te worden gehouden.

Opvallend in de relatie van de PVV-achterban met de buitenwereld is de vaker geuite wens uitbundig te leven en in het middelpunt van de belangstelling te staan. Daarnaast hebben zij een grotere focus op het lichamelijke, het aardse en het materiële. Deze kenmerken van een hedonistische levensinstelling blijken typerend voor de PVV-achterban. Men heeft verder een voorkeur voor technologie, snelheid, actie en spanning. Dit zijn oriëntaties die vaker voorkomen bij mannen in het algemeen, maar bij de PVV-aanhang in nog sterkere mate. Onder de PVV-aanhang bevinden zich relatief veel mannen, maar ook de vrouwen binnen de achterban blijken deze oriëntaties te hebben. De sterke focus op technologie en *thrills* komt tot uiting in voorkeuren voor dvd's, computers, motor- en autosport, *paintball* en *laserquest*. Opvallend is verder, naast de roep om *law and order*, de wat grotere acceptatie van geweld binnen de PVV-achterban.

Duidelijk naar voren komt ook de sterke gerichtheid op Nederlandse cultuur, zoals bijvoorbeeld blijkt uit hun voorkeur voor het levenslied, nederpop, Hollandse gerechten en (Hollandse) middenstanders zoals de groentebroer, slager, visboer en het café om de hoek. Opvallend is verder de aantrekkingskracht van Nederlanders die bekend staan om hun volkse uitstraling of hun rebelse of op zijn minst kritische houding ten aanzien van autoriteit.

Onderzoeksresultaten PVV achterban

Veel mannen met een modaal inkomen en een MBO-opleiding

- 61% van de PVV-achterban is man
- 41% heeft MBO als hoogst voltooide opleiding genoten (tegen 30% in de totale bevolking), 46% heeft een lagere opleiding en 13% een hogere (tegen 30% in de totale bevolking)
- Het meest voorkomende netto huishoudinkomen ligt tussen 1.000 en 1.500 euro per maand (dus het niveau van een modaal inkomen)

Sterke focus op het eigen leven

- Uit een analyse van sociaal-culturele oriëntaties binnen de PVV-achterban blijkt dat deze groep veel meer dan de rest van de bevolking gericht is op het eigen leven.¹ Dit blijkt onder andere uit de volgende kenmerken:
  - Geringe betrokkenheid bij de wereld
  - Weinig interesse in andere culturen en gebruiken
  - Lage tolerantie ten opzichte van allochtonen
  - Lager verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van anderen
  - Sterke roep om law and order
  - Bepalen vooral zelf hoe men leeft
  - Staan graag in het middelpunt van de belangstelling
  - Minder gericht op soberheid
- In onderstaande tabel is per kenmerkende eigenschap een resultaat getoond. Te zien is hoe de PVV-achterban scoort in vergelijking met anderen (alle verschillen zijn significant).

% (helemaal) mee eens	Stemvoorkeur		Totale bevolking
	PVV	Niet-PVV	
Ik houd ervan om naar mezelf te kijken	45	31	32
Te veel tolerantie is de oorzaak van de groeiende criminaliteit	92	75	77
Ik wil zelf kunnen bepalen wanneer ik sterf	79	57	59
Ik vind het belangrijk om op de hoogte te zijn van gebruiken en gewoonten van andere culturen	30	67	63
Ik heb er uit eigen beweging voor gekozen om een meer sober leven te leiden	18	33	32
Ik vind dat allochtonen de Nederlandse samenleving verrijken	17	55	51
Ik voel me zeer verantwoordelijk ten opzichte van andere mensen en mijn omgeving	60	75	74
Ik wil graag het gevoel hebben dat ik verbonden ben met andere mensen in de wereld	38	58	56

Alle verschillen tussen PVV en niet-PVV zijn significant.

¹ Motivaction meet sinds 1997 jaarlijks de sociaal-culturele oriëntaties van Nederlanders aan de hand van een groot aantal stellingen. In deze factsheet is een selectie van stellingen opgenomen die de grootste verschillen laten zien.

Mannelijke fascinatie voor spanning en technologie en weinig empathische instelling

- Uit dit onderzoek blijkt de PVV-aanhang voor 61% uit mannen te bestaan. Mannen hebben vaak andere sociaal-culturele oriëntaties dan vrouwen.
- De volgende typische sociaal-culturele oriëntaties binnen de PVV-achterban delen zij met mannen in het algemeen. Binnen de PVV-achterban zijn ze echter nog sterker aanwezig, terwijl 39% uit vrouwen bestaat:
  - Minder afwijzing van lichamelijk geweld
  - Opzoeken van risico en spanning ('thrillseeking')
  - Sterkere gerichtheid op nieuwe technologie
  - Minder inleving in zichzelf en de ander
  - Lagere betrokkenheid bij het milieu
- De positievere houding ten aanzien van geweld, spanning en technologie en de geringe empathie onder PVV'ers zijn dus niet alleen te verklaren uit de oververtegenwoordiging van mannen. Voor de scores zie onderstaande tabel.

% (helemaal) mee eens	Stemvoorkeur		Geslacht		Totale bevolking
	PVV	Niet-PVV	Man	Vrouw	
Ik vind het acceptabel dat mensen af en toe lichamelijk geweld gebruiken	26	11	17	10	13
Een computer is onmisbaar in een hedendaags huishouden	93	81	82	82	82
Voor de spanning doe ik soms dingen die tegen de regels zijn	41	19	28	15	22
Ik ben zeer geïnteresseerd in wat andere mensen beweegt	63	78	69	84	77
Ik vind het belangrijk om te weten waarom ik mij op een bepaalde manier gedraag	51	74	69	75	72
Ik sta er doorgaans niet bij stil dat spullen die ik weggooi mogelijk nog goed gebruikt kunnen worden	60	37	45	35	40

Alle verschillen tussen PVV en niet-PVV zijn significant.

Minder gevoelig voor oordeel anderen, vaker kritisch en nerveus

- De hiervoor beschreven focus op het eigen leven en de lagere empathie van de PVV-achterban blijkt ook uit hun lagere gevoeligheid voor het oordeel van anderen. Men geeft aan zich minder snel gekwetst te voelen door anderen. Zo doet 48% het weinig als men merkt dat iemand hen onaardig vindt (tegen 35% in de totale bevolking). Mannen zijn over het algemeen ook iets minder gevoelig voor het oordeel van anderen dan vrouwen maar niet zo sterk als de PVV-achterban (zie tabel).
- Verder blijkt men situaties wat vaker naar eigen hand te zetten (of geeft men dit vaker dan anderen toe). Zo probeert 33% in moeilijke situaties soms het probleem op te lossen met een leugentje (tegenover 18% in de totale bevolking). 18% zegt wel eens misbruik te maken van iemands vertrouwen (tegenover 7% in de totale bevolking).
- Ook blijkt de PVV-achterban sneller geneigd te zijn anderen te bekritisieren (38%, tegen 26% in de totale bevolking) en sneller nerveus te worden (31% tegen 9% in de bevolking).

% (helemaal) van toepassing	Stemvoorkeur		Geslacht		Totale bevolking
	PVV	Niet-PVV	Man	Vrouw	
Als ik merk dat iemand mij onaardig vindt, doet mij dat weinig.	48	34	40	30	35
Als mensen me beledigen, kan me dat weinig schelen.	36	25	29	24	26
Als mensen me niet vertrouwen, trek ik me daar weinig van aan.	35	20	24	19	22
In moeilijke situaties probeer ik soms met een leugentje het probleem op te lossen.	33	16	20	15	18
Ik maak wel eens misbruik van iemands vertrouwen.	18	6	10	4	7
Ik neig ernaar anderen te bekritisieren	38	25	25	27	26
Ik word snel nerveus	31	18	16	22	19

Bovenstaande stellingen zijn ontleend aan de psychologische literatuur.
Alle verschillen tussen PVV en niet-PVV zijn significant.

Materialistisch, behoudend en zowel opstandig als gehoorzaam

- Aan de Nederlandse bevolking hebben we steeds verschillende kanten van het leven voorgelegd, waarbij men kon aangeven welke kant men het meest aantrekkelijk vindt. Alle gevonden significante verschillen tussen de PVV-achterban en de rest van de bevolking zijn opgenomen in de tabel hierna. In lijn met de voorgaande bevindingen blijkt de PVV-achterban vaker dan de rest van de bevolking aangetrokken te worden door de volgende kanten van het leven:
  - Mannelijkheid (versus vrouwelijkheid)
  - Fysieke kracht (versus intelligentie)
  - Luxe (versus soberheid)
  - Uitbundigheid (versus ingetogenheid)
  - Orde (versus chaos)
  - Vrijheid van meningsuiting (versus rekening houden met gevoelens)
  - De Nederlandse cultuur (versus verschillende culturen)
- Andere kanten van het leven waar men vaker dan anderen voor kiest, zijn:
  - Snelheid (versus diepgang)
  - Consumeren (versus iets nieuws creëren)
  - De mens (versus God)
  - Het christendom (versus de islam)
  - Het materiële (versus het spirituele)
  - Gelijkheid (versus individuele verschillen)
  - De markt (versus de overheid)
  - Traditie (versus verandering)
  - Aarde (versus lucht)
  - Nacht (versus dag)

- Paradoxaal lijkt de bevinding dat de PVV-achterban in vergelijking met anderen vaker voor gelijkheid kiest dan voor individuele verschillen en tegelijk vaker kiest voor de markt dan voor de overheid. Marktwerking is natuurlijk bij uitstek een ordeningsprincipe dat verschillen in de samenleving bevordert, terwijl de overheid juist met het gelijkheidsbeginsel vaak gelijke behandeling nastreeft. Mogelijk heeft de PVV-achterban weinig vertrouwen in (de toepassing van het gelijkheidsbeginsel door) de overheid en vindt men wellicht dat de overheid juist te veel verschillen in stand houdt, zoals culturele en religieuze verschillen tussen etnische groepen.
- Opmerkelijk is verder dat de PVV-achterban zowel opstandigheid als de tegenpool daarvan – gehoorzaamheid - vaker kiest dan anderen. Men neemt minder vaak een neutrale positie in bij deze tegenstelling. Dit lijkt een uiting te zijn van hun roep om law and order (en gelijkheid) enerzijds en hun lagere gevoeligheid voor het oordeel van anderen en hun meer eigengereide instelling anderzijds.
- Ook hier blijkt de oververtegenwoordiging van mannen niet bepalend te zijn voor het zojuist geschetste profiel. Bij slechts 6 van de 17 genoemde typerende voorkeuren speelt het grote aantal mannen wel een rol maar deze blijkt ondergeschikt. Dit betreft de volgende aantrekkelijke kanten van het leven:
  - Snelheid (versus diepgang)
  - Fysieke kracht (versus intelligentie)
  - Mannelijkheid (versus vrouwelijkheid)
  - Het materiële (versus het spirituele)
  - Vrijheid van meningsuiting (versus rekening houden met gevoelens)
  - Nacht (versus dag)

Aantrekkingskracht kanten van het leven, % genoemd	PVV achterban	Niet-PVV	Totale bevolking
Ingetogenheid	22	20	20
Neutraal	42	54	53
Uitbundigheid	36	26	27
Snelheid	27	16	17
Neutraal	39	39	39
Diepgang	34	45	44
Opstandigheid	18	11	12
Neutraal	29	49	47
Gehoorzaamheid	53	39	41
Fysieke kracht	21	8	9
Neutraal	48	41	41
Intelligentie	31	52	49
Mannelijkheid	32	14	16
Neutraal	53	65	64
Vrouwelijkheid	15	21	20
Iets nieuws creëren	35	40	40
Neutraal	41	45	45
Consumenten	24	15	15
Luxe	43	29	31
Neutraal	41	52	51
Soberheid	16	19	19
Orde	77	67	68
Neutraal	20	26	26
Chaos	4	7	6
Verschillende culturen	8	23	21
Neutraal	30	45	43
De Nederlandse cultuur	62	32	35
God	9	17	16
Neutraal	25	35	34
De mens	66	48	50
Het spirituele	19	23	22
Neutraal	36	49	47
Het materiële	45	29	30
Vrijheid van meningsuiting	45	21	23
Neutraal	34	44	44
Rekening houden met gevoelens	21	35	33
Gelijkheid	38	29	30
Neutraal	50	49	49
Individuele verschillen	12	22	21
Christendom	68	50	52
Neutraal	30	45	44
Islam	2	5	4
Overheid	3	10	9
Neutraal	58	64	64
Markt	39	26	27
Traditie	41	24	26
Neutraal	39	55	54
Verandering	20	20	20
Aarde	40	26	28
Neutraal	47	58	57
Lucht	12	16	15
Nacht	17	10	10
Neutraal	41	46	46
Dag	43	44	44

Tevredenheid over eigen leven gemiddeld, over de samenleving laag

- De vaste set van vragen over de eigen leefsituatie, de samenleving en diverse beleidsterreinen, die we in het kader van Stand.tv regelmatig voorleggen aan het Nederlandse publiek, hebben we ook in deze meting (uitgevoerd in najaar 2008) meegenomen. De PVV-achterban kan als volgt worden getypeerd:
  - Even tevreden over de huidige persoonlijke leefsituatie
  - Minder betrokken bij wat er in Nederland gebeurt
  - Minder tevreden over hoe het met de samenleving is gesteld
  - Minder vertrouwen dat het beter zal gaan met de samenleving
  - Minder tevreden met:
    - De democratie
    - Sociale zekerheid
    - Internationale samenwerking
    - Het rechtssysteem
    - De overheid
    - Normen en waarden
    - De wijze waarop mensen met elkaar omgaan
    - De politiek
    - Integratie

Gemiddelde rapportcijfers van 0...100	PVV achterban	Niet PVV- achterban	Totaal
In hoeverre bent u tevreden over uw huidige persoonlijke leefsituatie?	76,8	75,8	75,9
In hoeverre voelt u zich betrokken bij wat er in Nederland gebeurt?	58,9	63,2	62,8
In hoeverre bent u tevreden over hoe het op dit moment met de Nederlandse samenleving gesteld is?	41,5	50,2	49,3
In hoeverre heeft u er vertrouwen in dat het met de Nederlandse samenleving in de komende jaren beter zal gaan?	38,6	49,7	48,5
Tevredenheid met: Wonen	65,3	62,4	62,7
Tevredenheid met: Onderwijs	57,6	60,6	60,3
Tevredenheid met: De democratie	54,1	60,4	59,7
Tevredenheid met: Sociale zekerheid	55,4	59,6	59,2
Tevredenheid met: Internationale samenwerking	54,9	58,6	58,1
Tevredenheid met: Natuur en milieu	56,8	56,2	56,2
Tevredenheid met: Veiligheid	53,7	56,7	56,2
Tevredenheid met: De strijd tegen terreur	51,8	56	55,5
Tevredenheid met: De media	53,3	53,6	53,6
Tevredenheid met: De economische situatie	52,3	53,5	53,4
Tevredenheid met: Het rechtssysteem	46,0	53,8	52,9
Tevredenheid met: Zorg	49,3	53,3	52,9
Tevredenheid met: Verkeer en vervoer	53,0	52,8	52,8
Tevredenheid met: Levensbeschouwing en zingeving	53,9	52,4	52,6
Tevredenheid met: De overheid	38,4	47,9	46,9
Tevredenheid met: Normen en waarden	37,5	46,7	45,8
Tevredenheid met: De wijze waarop mensen met elkaar omgaan	39,0	45,7	45,1
Tevredenheid met: De politiek	35,8	45,2	44,2
Tevredenheid met: Integratie	33,2	45,3	44,1

Alle significante verschillen zijn vetgedrukt.

Integratie en het rechtssysteem vaker prioriteit

- De maatschappelijke probleemgebieden die volgens de PVV-achterban vaker prioriteit moeten krijgen dan volgens de rest van de bevolking zijn:
  - Integratie
  - Het rechtssysteem
- De zorg heeft daarentegen juist minder prioriteit binnen de PVV-achterban.
- De wijze waarop we met elkaar omgaan en normen en waarden blijken overigens ook bij de PVV-achterban, net als bij de rest van de bevolking, urgente probleemgebieden

Probleemgebied dat het meest dringend om een oplossing vraagt, %	PVV achterban	Niet- PVV-achterban	Totaal
Zorg	10	19	18
De wijze waarop mensen met elkaar omgaan	12	15	15
De economische situatie	9	13	12
Normen en waarden	13	11	11
Integratie	14	5	6
Onderwijs	5	5	5
Natuur en milieu	3	5	5
Het rechtssysteem	12	4	5
De politiek	6	4	4
Veiligheid	3	4	4
Sociale zekerheid	0	4	3
De strijd tegen terreur	5	3	3
Verkeer en vervoer	2	3	3
De overheid	4	2	2
De media	0	1	1
Levensbeschouwing en zingeving	0	1	1
Wonen	1	1	1
Internationale samenwerking	0	1	1
De democratie	0	0	0
	100%	100%	100%

Alle significante verschillen zijn vetgedrukt.

Financiële positie afgelopen jaar vaker verbeterd

- De financiële positie van de PVV-achterban is afgelopen jaar (gevraagd in najaar 2008) vaker verbeterd dan bij de rest van de bevolking. Over de toekomst is men even optimistisch als anderen.

	PVV achterban	Niet- PVV-achterban	Totaal
Mijn financiële positie is het afgelopen jaar...			
Minder goed geworden	18	21	21
Niet veranderd gelijk gebleven	49	55	54
Beter geworden	33	24	25
Ik denk dat mijn financiële positie de komende jaren...			
Minder goed zal worden	25	20	20
Niet zal veranderen	39	46	45
Beter zal worden	37	35	35

Alle significante verschillen zijn vetgedrukt.

Vrijtijdsvoorkeuren: Hollandse cultuur, thrillseeking en anti-autoritaire persoonlijkheden

- Uit analyses van een groot aantal vragen naar vrijetijdsbesteding van Nederlanders is een selectie gemaakt van voorkeuren en activiteiten die vaker blijken voor te komen bij de PVV-achterban. Dit levert de volgende typeringen van de PVV-achterban op:
- Aansprekende muzieksoorten:
  - Top 40 (60% van de PVV-achterban noemt dit versus 45% in de totale bevolking)
  - Nederpop (40% versus 28% totaal)
  - Levenslied (47% versus 24% totaal)
- Aansprekende personen:
  - Peter R. de Vries (63 % versus 39% totaal)
  - Geert Wilders (62% versus 15%)
  - Rita Verdonk (40% versus 17% totaal)
  - Hans Teeuwen (35% versus 24% totaal)
  - Frans Bauer (32% versus 23% totaal)
  - Gerard Joling (30% versus 21% totaal)
  - Antoinette Hertsenberg (19% versus 10% totaal)
  - Wolter Kroes (17% versus 8% totaal)
  - Johan Derksen (13% versus 8% totaal)
- Deelnemer aan of toeschouwer van/bij sporten:
  - Voetbal (23% versus 16% totaal)
  - Motor- en autosport (4% versus 2% totaal)
- Thuis bereiden van gerechten (vaak):
  - Hollands gerechten (87% versus 78% totaal)
- Bezoeken (maandelijks):
  - Woonboulevard (8% versus 3% totaal)
- Activiteiten beoefenen (wekelijks):
  - Muziek luisteren (88% versus 79% totaal)
  - Winkelen (79% versus 68% totaal)
  - Video/dvd kijken (70% versus 61% totaal)
  - Klussen (58% versus 45% totaal)
  - Café bezoeken (42% versus 30% totaal)
  - Uitgaan (38% versus 22% totaal)
  - Zonnen (32% versus 19%)
  - Paintballen/lasergamen (6% versus 1% totaal)

Winkelbezoek: middenstander en speciaalzaak vaker favoriet

- De PVV-achterban bezoekt wekelijks vaker dan gemiddeld de volgende winkels:
  - Groentewinkel (52% versus 43% totaal)
  - Slager (47% versus 38%)
  - Huishoudelijke artikelen (20% versus 14% totaal)
  - Winkel bij benzinestation (19% versus 11% totaal)
  - Viswinkel (15% versus 9% totaal)
  - Sportzaak (7% versus 3%)
  - Opticien (4% versus 1%)

Methode van onderzoek

Voor dit onderzoek is een analyse uitgevoerd op basis van gegevens uit de laatste Mentality-meting van Motivaction in najaar 2008. De Mentality-meting wordt sinds 1997 op eigen initiatief van Motivaction elk najaar uitgevoerd onder een representatieve steekproef van ruim n=1.250 Nederlanders tussen 15 en 80 jaar. De respondenten vullen een schriftelijke vragenlijst in die door een interviewer wordt aangeboden, toegelicht en opgehaald.

In de Mentality-meting worden elk jaar de waarden en belevingswereld van Nederlanders in kaart gebracht. Daarnaast wordt uitgebreid ingegaan op kennis, houding en gedrag ten aanzien van diverse levensdomeinen, markten en sectoren, zoals overheid, ICT, financiële dienstverlening, wonen, vrijetijd, media en politiek.

Voor dit onderzoek is op verzoek van Netwerk een analyse uitgevoerd op onder meer waarden, persoonlijkheidskenmerken en stemgedrag. De achterban van de PVV is gedefinieerd als de groep die najaar 2008 aangaf bij de afgelopen verkiezingen voor de Tweede Kamer PVV te hebben gestemd of voornemens te zijn nu PVV te stemmen als er verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden worden gehouden of die de kans dat ze ooit PVV stemmen waarden met rapportcijfer 8 of hoger. Dit betreft in totaal n=127 respondenten.

Overzicht metingen Stand.tv (voorheen: de Maatschappelijke Barometer)

Meting	Thema	Datum uitzending
1	Introductie barometer	07-03-2005
2	Softdrugsbeleid	18-04-2005
3	Tolerantie	02-05-2005
4	Maatschappelijke klimaat na het referendum over Europese grondwet	16-06-2005
5	Acceptatie homoseksualiteit	04-07-2005
6	Begroting van het Volk 1	19-09-2005
7	Extra meting Stand van de barometer	19-09-2005
8	Theo van Gogh/Vrijheid van meningsuiting	02-11-2005
9	Vrijwilligerswerk en mantelzorg	06-12-2005
10	Wensen en verwachtingen voor 2006	30-01-2006
11	Gezondheid, eten en overgewicht	27-03-2006
12	Europa	31-05-2006
13	Begroting van het Volk 2	18-09-2006
14	Programma van het Volk (maatschappelijk vertrouwen en veiligheid)	11-10 & 18-10-2006
15	Programma van het Volk (economie en inrichting)	25-10 & 01-11-2006
16	Programma van het Volk (overheid, politiek en verzorgingsstaat)	08-11 & 15-11-2006
17	Programma van het Volk (programma, partijfilosofie, leiderschap)	20-11-2006
18	Het nieuwe regeerakkoord	26-02-2007
19	Klimaatverandering	02-07-2007
20	Begroting van het Volk 3	17-09-2007
21	Nederland 6 jaar na 11 september	10-09-2007
22	Fitna	28-03-2008
23	Meting stand van de barometer	15-09-2008
24	Stand van de Barometer, kredietcrisis en schulden	10-11-2009
25	Gevolgen financiële crisis onder Nederlandse bevolking	13-03-2009
26	De achterban van de PVV	20-04-2009

Informatie

Voor nadere toelichting kunt u contact opnemen met:

Frits Spangenberg
f.spangenberg@motivaction.nl

Martijn Lampert
m.lampert@motivaction.nl

Bram van der Lelij
b.vanderlelij@motivaction.nl

MOTIVACTION

research and strategy

Postbus 15262

1001 MG AMSTERDAM

Marnixkade 109 F

1015 ZL AMSTERDAM

T +31 (0)20 589 83 83

F +31 (0)20 589 83 00

W www.motivaction.nl